

LUTHEROVA DEKÁDA 2014

Všeobecné kňazstvo

4. Kňaz Ježiš Kristus

Kristova kňazská hodnosť je obsiahnutá už v samom titule Mesiáš. V Izraeli bývali pomazaní kňazi, králi a v 1Kr 19, 16 sa hovorí o pomazaní proroka. Na základe toho hovoríme o trojakom úrade Ježiša Krista: kňazskom, kráľovskom a prorockom.

Keď Ježiš v nazaretskej synagóge čítal Izaiášovo proroctvo, sám sa priznal k tejto hodnosti, slovami: „Dnes sa naplnilo toto Písmo vo vašich ušiach.“ Kňazský úrad zastávali vždy príslušníci pokolenia Léviho. Ježiš nebol z Léviho, ale z Júdovho pokolenia, preto Jeho kňazská hodnosť je „na spôsob Melchisedeka“. Týmto sa zaoberá List Židom. Pisateľ Listu Židom sa odvoláva na 1M 14, 18 – 20. Melchisedek, kráľ Sálemu, požehnal Abráma a Abrahám mu dal desiatok zo všetkého. „A je nesporné, že väčší požehnáva menšieho.“ To poukazuje na Kristovu kňazskú hodnosť. Melchisedek je do značnej miery záhadná postava. Mal aj kráľovskú, aj kňazskú hodnosť. Je akýmsi predobrazom Krista. Nebol z Léviho pokolenia, veď Lévi bol až pravnukom Abrahámovým. V Abrahámovi teda odovzdal vlastne aj on desiatok Melchisedekovi. Ježiš ako veľkňaz na spôsob Melchisedeka má vyššiu hodnosť ako levíski kňazi na spôsob Árona. On je viac ako Abrahám, viac ako Mojžiš, On sa nestal veľkňazom podľa príslušnosti k určitému rodu. Stal sa ním „mocou neporušiteľného života“, s Božou prísahou.

Kým pôvodne za pomazaných Hospodinom boli považovaní králi, v poexilovej dobe, ako aj v dobe Ježišovej reprezentantmi Izraela boli kňazi. Pôvodné mesiášske predstavy boli v značnej miere politické. Náboženské predstavy začínajú prevažovať u prorokov. U Izaiáša vystupuje do popredia Boží služobník, učiteľ, prorok, ktorý svojím utrpením uzavrie novú zmluvu medzi Bohom a Izraelom, ba sprostredkuje spásu aj pohanom. V dobe Ježišovej nechýbali ani motívy Mesiáša ako politického činiteľa, ktorý obnoví kráľovstvo pre Izrael.

Kristus, grécky *Christos*, je vlastne prekladom hebrejského *Mašiach*. Tak to vysvetľuje Nová zmluva. Keď sa Židia pýtali Jána Krstiteľa, či on nie je Kristus, mysleli tým na hodnosť. Takisto priznal Ježišovi hodnosť Peter, keď vyznal: „Ty si Kristus.“ Postupom času už v dobe apoštolskej sa však pojem „Kristus“ prestal chápať ako titul, ale ako meno: Ježiš Kristus. Tak to vlastne vyznieva aj dnes. Pre Kristovu hodnosť sa používali a používajú aj iné tituly: Pán, Spasiteľ, Syn Boží, Syn človeka a pod. Ježišova kňazská hodnosť však zostáva nepopierateľne večná.

Z Písma svätého sa dozvedáme: „Ježiš je viac ako chrám.“ Ježiš vykonal najvyššiu úlohu kňazstva. Kristus je neporovnateľná veľkosť oproti Abrahámovi a levískemu kňazstvu. Tak je začiatok zaslúbenia a kňazstva v Abrahámovi a Lévim dávno prekonaný. Toto zaslúbenie sa na konci dní stalo zjavným. Preto poriadok spásy vystriedal vyšší poriadok a starý už nie je viac platný. Zaslúbenie v Abrahámovi dochádza v Kristovom kňazstve do cieľa. Ostro sú proti sebe postavené obete Starej zmluvy a služba najvyššieho kňazstva vo svojej jedinečnej sebaobeti v 8. kapitole Listu Židom.

Kňazi v Izraeli boli splnomocnení k službe pri oltári, čím sa stali prostredníkmi medzi Bohom a človekom. Je to darovaná služba. Veľkňaz je ustanovený na to, aby prinášal dary a obete. Kristus sa stáva prostredníkom Novej zmluvy, lepšej a dokonalejšej. Pán Ježiš pri ustanovení Večere Pánovej hovorí: „...krv novej zmluvy.“ Apoštol Pavel píše: „... nová zmluva v mojej krvi.“ Ježiš Kristus ako kňaz je aj obetujúcim, aj obetovaným. „Seba samého obetoval Bohu v bezvadnú obeť.“ Vyliatie krvi znamená dobrovoľnosť, aktivitu. Ježiš hovorí: „Nik mi ho (život) neberie, ja ho dávam dobrovoľne. Mám moc ho dať a mám moc ho zase vziať. Toto poverenie som prijal od svojho Otca.“ On sám dobrovoľne vylieva svoju krv, ktorá očisťuje.

Kristus tým, že obetoval seba samého, zavŕšil všetky obete, „raz navždy obetoval svoje telo“. Jeho sebaobet' platí raz navždy. Preto akékoľvek opakovanie Jeho obete, aj nekrvavé pri

omši, je nielen zbytočné, ale protibiblické, a tak hriešne. V *Apológii* sa hovorí: „My učíme, že obeť na kríži umierajúceho Krista stačí za hriechy celého sveta a netreba iných obetí okrem nej, akoby ona nedostačovala za naše hriechy. A tak ľudia nie sú ospravedlnení nijakou inou obeťou, jedine Kristovou, ak veria, že sú tou obeťou vykúpení.“

Kristova obeť znamená zavŕšenie kultu Starej zmluvy. Kňazská služba sa v zmysle Starej zmluvy končí otvorením prístupu do nebeskej svätyne, ktorý Kristus otvoril cez oponu, to jest cez vlastné telo. Nasvedčuje tomu roztrhnutie opony v Jeruzalemskom chráme, ktorá oddeľovala svätyňu od svätyne svätých pri Kristovej smrti.

Ježiš je viac ako chrám. To je jeden z dôvodov, prečo v Novej zmluve je kňazstvo chápané inak ako v Starej zmluve. Ježiš splnil najvyššiu úlohu kňazstva (List Židom) a stal sa jediným prostredníkom. Keď Nová zmluva hovorí o Kristovi, hovorí zároveň aj o kresťanskej existencii vo všeobecnosti. Na týchto miestach sa nepriamo hovorí o kňazstve, a to na ten spôsob, že slová ako *latreuein* alebo *leiturgein* boli používané v súvislosti s obeťou. Kristova vykupiteľská obeť je zmierujúca, zastupujúca obeť na kríži. Je zvláštnym výrazom Ježišovho kňazstva: „Nu ist Christus der hohe und ubirte priester von Gott selbs gesalbet. Hat auch seyn eygenen leyb geopffert fur uns, wilchs das hohiste priester ampt ist. Darnach hat er am Creutz fur uns gebeten. Zum dritten hatt er auch das Evangelion verkundiget und alle menschen geleret, Got und sich erkenne.“ (WA 12, 307, 27 – 308, 4)

Kňazský úrad je naplnený v kňazskej obeti Kristovej. Kristus je Kňaz, pretože On za nás prosí u Boha a obetoval sa za nás. A preto v Novej zmluve platí len kňazstvo Krista, ktorý sa za nás obetoval. V niektorých náboženstvách sú kňazi, ktorí očakávajú pravého a najvyššieho kňaza, ale v náboženstve, ktoré ho už prijalo a v neho verí, nie je žiaden iný. V Novej zmluve sa striktnie vyhýbalo tomu, aby sa použil výraz „kňaz“ na označenie tých, ktorí vykonávali službu v cirkvi. Dielo kňaza bolo ponechané jedine Kristovi.

Ježiš mal kňazské vedomie. Z Novej zmluvy môžeme vyčítať, že Ježišov postoj voči kultu Božieho ľudu bol ambivalentný. Prorocký úrad Kristov pokračuje v službe slova. Kristus slúži cirkvi slovom. Ježiš sa nevzdal svojho úradu. Iba On sám je Kňazom a iba On sám ním musí byť. Skrze svoje kňazstvo nás privádza k Bohu a to nám aj oznamuje. Omnoho častejšie býva používaný termín *hiereus – archiereus* na vyzdvihnutie vykupujúceho činu Ježiša Krista alebo označenie „vykúpencom“ samých. Termín *hiereus – archiereus*, ktorým sa v náboženstvách novozmluvnej doby myslí vysvätený predstavený kultu, sa pri Ježišovi použil z toho dôvodu, aby sa vyzdvihol vykupujúci čin Ježiša Krista. Proti tomu Nová zmluva výslovne zvestuje, a tým zároveň vrcholí celé evanjelium, že Ježiš raz a navždy priniesol obeť, ktorá sprostredkúva hriešnikom slobodný prístup k Bohu, a tým je všetko dokončené. Ďalej nič iné nie je nutné, všetko je už urobené. Teraz už neexistuje prekážka, ktorá by veriaceho oddeľovala od Krista. Je to preto, lebo Jeho kňazstvo a obeť neboli ľudské, a teda pomimutélné, ale večné, a teda aj stále pôsobiace. To je dôvod, prečo kňazstvo novozmluvného ľudu má podiel na Kristovom kňazstve, na tejto hodnote, ktorá je kvalitatívne vyššia ako starozmluvné kňazstvo.

doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.
Všeobecné kňazstvo pokrstených veriacich